

Білий кінь Шептало (стислий переказ)

Володимир Дрозд

Оповідання розпочинається з опису образу коня Шептала – особливого коня білого кольору, якого інші коні недолюбливали. Можливо, що причиною цьому були незвичайні відносини між Шепталом та конюхом Степаном. Той ніколи не бив його, хіба що ненароком зачепить, не відправлял на тяжку роботу, якщо було ким замінити. Він розумів, що не місце було Шепталові серед цього бригадного стовпища, тому і шкодував коня.

"Степан що: маленький чоловічок, навіть не білий, а якийсь землисто-сірий, з брудними, корявими ручиськами. Але навіть він своїм приземленим розумом тямкує тимчасовість своєї влади над Шепталом".

Відпочиваючи після тяжкої робочої суботи та передчуваючи майбутній відпочинок, почув Шептало голос хлопчика, що прибіг передати наказ завфермою відправити коня якогось до приводу. Оглянувши конюшню, Степан вказав на Шептала, але перед цим він ще мав його напоїти. Той розчаровано глянув на конюха. З усіх робіт йому найбільше не подобалося крутити привід і їздити до міста, хоча всі інші коні вважали це найлегшою роботою. Не любив він цю роботу, тому що всі інші могли бачити те, що стоїть цей гарний білий кінь в упряжі, соромився становища худоби, що можна легко змусити працювати на себе, якій можна вказувати, що робити.

Шептало їв вранці скошену траву та старанно намагався знайти Степану виправдання; думав про те, що той боявся, що ніхто крім нього не зможе зробити вчасно всю роботу або можливо задля того, щоб він завтра відпочив, коли всі інші коні поїдуть до міста. Всі ж знали, що на Шептала можна покластися, бо він завжди покійно та вдало виконує всю роботу, з півслова розуміючи все, що від нього просять. Вперше прийшовши до конюшні, він зрозумів, що рано чи пізно люди його підкорять, і вибрав шлях "прикинутися скореним, лишившись у душі вільним". Слід сказати, що йому це справді вдавалося.

Степан відчинив огорожу й коні смиренно пішли на водопій. Шептало згадав, що коли тільки прийшов у стайню, йому не подобалося що ніхто ніколи не питав у коней хочуть вони пити чи ні, зараз же спрага нагадувала про себе одразу перед водопоєм. Води завжди не вистачало, тому особливий білий кінь змушений був штовхатися, як всі інші звичайні коні.

Взагалі Шептало не розумів обмеженості деяких коней, які прагнули показати свій характер, ризикуючи отримати лише батогом по спині. А білий кінь був не такий, він часто кидав погляд на Степана в якому можна було прочитати розуміння коня, що він не такий як інші; він не підведе. Коли йшли так коні на водопій, а Шептало тримався трохи осторонь, в його очах світилась певна незалежність, хоча не тільки в очах – у

ході, у вигині тіла. В такі моменти він забував усе, що не давало йому бути вільним у своїх бажаннях та діях, усе, окрім "тремтливої ілюзії волі та влади".

Білий кінь йшов позаду всього стада, в тому і відчувалась його свобода, ніби то він веде своїх коней на водопій. Відчуваючи певну солідарність із конюхом, Шептало заклично заіржав. Степан розлютився, назвавши коня ледачим й неминуче хлиснув того батогом. Переляканий кінь був вимушений кинутися в юрму, змішатися з іншими звичайними кінями.

Образа на конюха була така різка; від такої несправедливості стало так зле, що кінь навіть не пам'ятав як вони пройшли всю дорогу. Дібравшись до косогуру, долетів до коня до болю знайомий вільний запах, навіяний квітами, травою, вітром; Шептало уявив як пасуться вони удвох із матір'ю, а вона йому розказує історії про його предків, таких же чаруючих білих коней, особливості яких змушувала людей годинами милуватись їх красою...

Пити хотілося дуже тоді, але Шептало навіть не підійшов до корита, сил не було штовхатися між іншими кінями. В серці його зародився страх, але не той боязливий страх перед батогом, а мужній страх, навіяний боротьбою, змаганням.

Голос конюха повернув Шептала до реальності; малий хлопчина надів на нього недогнузок та повів за собою. Смирено ступивши декілька кроків, в той момент кінь якось особливо відчув свою неволю. І несподівано для усіх, Шептало високо піднявся, вирвав кінець повіду, перестрибнув рів і помчав вперед. "Цієї хвилини він був справжнім білим конем, відважним та одчайдушним, як його далекі предки".

Вирвавшись на волю, Шептало насолоджувався тим, що він тепер ні від кого не залежав; ще ніколи він не біг так швидко і так радісно. Можливо не передати те відчуття свободи, що переживав Шептало в ті хвилини. І сонце сяяло по-іншому, і трави та квіти пахли волею. Втомлений бігом, приліг Шептало на траву, відчуваючи аромати незалежності. Раптом серед неба промайнула блискавка; кінь налякався, згадуючи минуле життя на конюшні. Згодом думки про те, що він тепер вільний, підняли йому настрій. "Це були найкращі хвилини Шепталового життя". Він міг вільно втамовувати спрагу, коли лише хотів. Кінь викупався в річці і, коли блискавка з'являлася серед неба, він міг бачити свою відображення у чистому склі води.

Розпочався дощ, Шептало побрів до ліска. Його думки були про те, що до того, як він заліз у чисту воду річки, він уже давно не був тим конем, що раніше; не був білим, а лише якогось попелястого кольору. Кінь неймовірно радів, що тепер, повернувши свою свободу, він повернув і свою особливість.

Ховаючись від дощу, кінь раптом згадав Семена, засумував: "Шепталові неждано закортіло почути Степанів голос, ласкаво ткнутися мордою в його замаخورчені долоні, хай навіть ударить, вищирить". Шептало думав про те, що сьогодні, насолоджуючись волею, він все одно ловив на собі погляд Степана. Кінь повертався додому. Думав про те, як здивується конюх, як здивуються коні; ну і нехай. Ступивши декілька кроків, він ліг на землю, яка розмокла від дощу, вивалився у грязюці, яка на ранок мала висохнути він знову стане сірим, як і був раніше. "Головне, щоб він, Шептало, знав про свою

білизну, а для чужих очей краще лишитися колишнім".